

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

Корогод Софія

В умовах повномасштабної війни проблема соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб (ВПО) є однією з найбільш актуальних для українського суспільства. Через активні бойові дії, руйнування житлової інфраструктури та небезпеку для життя мільйони громадян були змушені залишити свої домівки та адаптовуватися до нових умов проживання. Значне навантаження на державну систему соціального захисту сприяло активізації волонтерського руху, який став важливим джерелом допомоги для переселенців та одним із ключових ресурсів підтримки населення у кризових ситуаціях.

Метою нашого дослідження був аналіз сучасних напрямів волонтерської підтримки внутрішньо переміщених осіб та визначення їх роль у процесі соціальної адаптації ВПО в умовах кризових ситуацій.

У процесі дослідження було встановлено, що волонтерська діяльність охоплює широкий спектр напрямів соціальної підтримки переселенців. Основними серед них є забезпечення гуманітарною допомогою, психологічна підтримка, сприяння працевлаштуванню, юридичне консультування, організація тимчасового житла, соціальний супровід сімей та підтримка інтеграції ВПО у приймаючі громади. За даними Міжнародної організації з міграції, більшість переселенців потребують не лише матеріальної допомоги, а й довготривалої підтримки у процесі адаптації до нових умов життя [4]. Значна частина ВПО стикається із проблемами працевлаштування, психологічного виснаження, труднощами у відновленні документів та інтеграції у нове соціальне середовище. Саме тому діяльність волонтерських організацій спрямована не лише на задоволення базових потреб, а й на формування умов для відновлення соціального благополуччя переселенців.

Особливу роль у підтримці ВПО відіграють гуманітарні хаби та волонтерські

центри, які забезпечують координацію допомоги та швидке реагування на потреби населення. Як зазначає М. Федоров, сучасне волонтерство в Україні характеризується високим рівнем мобільності, оперативності та ефективної самоорганізації [2]. Волонтери активно використовують соціальні мережі, цифрові платформи та онлайн-сервіси для збору ресурсів, організації логістики та поширення інформації про доступні види допомоги.

У ході дослідження було визначено, що одним із найбільш важливих напрямів волонтерської підтримки є психосоціальна допомога. Значна кількість внутрішньо переміщених осіб переживає стан тривожності, страху, емоційного виснаження та соціальної дезадаптації. У зв'язку з цим волонтерські організації проводять психологічні консультації, групові зустрічі, тренінги емоційної підтримки та соціально-культурні заходи, спрямовані на покращення психологічного стану ВПО [1]. Такі заходи сприяють формуванню відчуття безпеки, емоційної стабільності та соціальної підтримки серед переселенців.

Важливим аспектом практики волонтерської діяльності є також підтримка працевлаштування ВПО та сприяння їхній економічній самостійності. Багато переселенців втратили роботу та джерела доходу, тому волонтерські організації допомагають із пошуком вакансій, проходженням перекваліфікації та професійної адаптації. Волонтери співпрацюють із центрами зайнятості, роботодавцями та громадськими організаціями для створення умов професійної інтеграції переселенців у нових громадах.

Окремої уваги заслуговує юридична підтримка ВПО. Значна частина переселенців потребує допомоги у відновленні документів, оформленні соціальних виплат, отриманні статусу ВПО та вирішенні житлових питань.

Волонтерські організації надають інформаційно-консультативну допомогу, сприяють юридичному супроводу та допомагають переселенцям орієнтуватися у законодавчих механізмах соціального захисту.

Важливим напрямом сучасної волонтерської діяльності є використання цифрових технологій у процесі соціальної підтримки. Онлайн-платформи дозволяють координувати допомогу, здійснювати швидкий збір фінансових ресурсів та забезпечувати ефективний обмін інформацією між волонтерами, державними структурами та громадськими організаціями. Використання сучасних інформаційних технологій суттєво підвищує оперативність реагування та адресність соціальної підтримки. Соціальні мережі стали важливим інструментом інформування населення про можливості отримання допомоги, гуманітарні програми та соціальні послуги.

Окремої уваги заслуговує питання координації взаємодії між державними структурами та волонтерськими організаціями. Закон України «Про волонтерську діяльність» визначає правові засади організації волонтерської допомоги та сприяє розвитку партнерства між громадським сектором і державою [3]. Ефективна співпраця між соціальними службами, місцевими громадами та волонтерами дозволяє більш якісно забезпечувати потреби переселенців та уникати дублювання допомоги. Водночас існує потреба у вдосконаленні механізмів координації діяльності волонтерських організацій та розширенні державної підтримки волонтерського сектору.

Отже, сучасне волонтерство є важливим ресурсом соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб у кризових ситуаціях. Волонтерська діяльність забезпечує не лише задоволення базових потреб ВПО, а й сприяє їхній соціальній адаптації, психологічній стабілізації та інтеграції у нові громади. Волонтерський рух став важливим чинником суспільної згуртованості, взаємопідтримки та розвитку громадянської активності в умовах війни.

Список використаної літератури

1. Бойко О. Психосоціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб у кризових умовах *Соціальна робота та психологія*. 2023. № 3. С. 38–46.
2. Федоров М. Волонтерство як ресурс соціальної підтримки населення в умовах війни *Вісник соціальної роботи*. 2024. № 1. С. 27–34.
3. Закон України «Про волонтерську діяльність» № 3236-VI від 19.04.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>
4. Міжнародна організація з міграції. Звіт щодо внутрішнього переміщення в Україні. URL: <https://dtm.iom.int/ukraine>